

TARKASTUSKERTOMUS 25.6.2009

LESTIJÄRVI
Siirtoviemärlinjan tarkastus

Kaisa Lehtonen

MUSEOVIRASTO

TARKASTUSKERTOMUS 25.6.2009

Lestijärvi, siirtoviemäri linja

Tarkastuksen aihe ja taustaa:

Museovirasto vastaanotti 10.3.2009 AIRIX Ympäristö Oy:n lähettämän kirjeen (päiväty 9.3.2009, Museoviraston dnro 85/304/2009) sekä suunnitelmakartat, jotka koskivat välille Lestijärvi-Kinnula suunniteltua siirtoviemäri linjaa. Museovirasto toteaa Airix Oy:lle 2.4.2009 lähettämässään lausunnossaan, että Lestijärven kunnan puolella siirtoviemäri sivuaa neljää muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä: Kirkonkylä/Siltala, Yli-Lesti Puroaho, Yli-Lesti/Kasalankangas ja Kinnulankangas. Näistä Kirkonkylä/Siltala ja Yli-Lesti Puroaho ovat kivikautisia asuinpaikkoja, Yli-Lesti/Kasalankangas ja Kinnulankangas ajoittamattomia pyyntikuoppakohteita. Lausunnossaan Museovirasto edellytti, että linjan alle jäävät pyyntikuopat on tutkittava ennen kuin kaivutyöt voivat niiden kohdalla alkaa. Tarkoituksena oli samalla tarkastaa ne viemäri linjalla sijaitsevat peltoalueet, joilta tunnetaan kivikautisia asuinpaikkalöytöjä.

Museoviraston tutkija Kaisa Lehtonen oli asian tiimoilta yhteydessä puhelimitse ja/tai sähköpostiviestein AIRIX Oy:n projektipäällikkö Antti Tabelliin, Lestijärven kunnan rakennustarkastaja Olavi Syriin ja työnjohtaja Jaakko Kumpulaiseen. Olavi Syrille 7.-9.4.2009 lähettämässään sähköpostiviesteissään Lehtonen painotti, että linjauksella on todennäköisesti muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka on tutkittava ennen kuin niiden kohdalla voidaan viemäri linjaa alkaa kaivaa. Lehtonen informoi asiasta puhelimitse myös suoraan työnjohtaja Jaakko Kumpulaista 9.4.2009 ja kertoi, että kaivaminen muinaisjäännöksen kohdalla on kiellettyä. Viimeksi Lehtonen on tiedustellut siirtoviemäriin kaivutilannetta Olavi Syriltä sähköpostitse 28.4.2009, mutta viestiin ei vastattu.

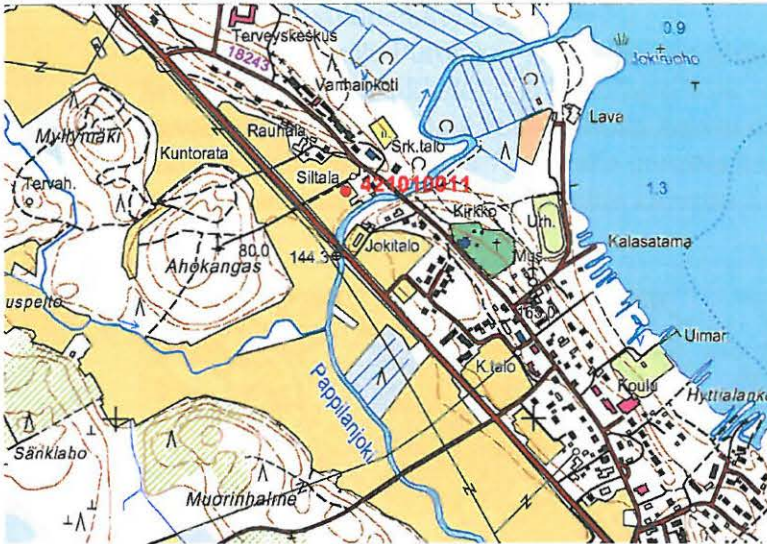
Koska oli oletettavaa, että kaivutöiden alle oli mahdollisesti jäänyt muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, teki tutkija Kaisa Lehtonen paikalle tarkastuskäynnin 25.6.2009. Mukana tarkastuksessa oli myös Pohjanmaan museon maakunta-arkeologi Pentti Rislä. Tarkastuksesta ilmoitettiin sähköpostitse myös Olavi Syrille, joka ei kuitenkaan päässyt kyseisenä ajankohtana paikalle. Myös Syriin sijainen Hannu-Pekka Seppänen oli estynyt tulemasta maastokäynnille.

Havainnot 25.6.2009:

Tarkastuksessa voitiin todeta, että siirtoviemäri linjalla tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee viisi Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä olevaa kohdetta. Kohteet ja havainnot ovat:

1) Kirkonkylä/Siltala (421010011), kivikautinen asuinpaikka, kuvat 1-3

Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (kvartsi-iskoksia) on löydetty vuonna 1987 tehdyssä inventoinnissa kuvassa 3 näkyvästä perunapellosta, hiekkamaasta. Tarkastuksessa 2009 pellolle oli istutettu perunoita, joten pellolla ei voitu kävellä, eikä uusia havaintoja muinaisjäännöksestä voitu siten tehdä. Suunnitelmakartassa (kuva 2) viemäri linja on merkitty vedettäväksi perunapellon yläpäästä (kuvassa 3 sininen kyltti) Lestijärveltä Kinnulaan vievän maantien reunaan. Täyttä varmuutta siitä, missä kohtaa kaivutöitä on keväällä 2009 tehty, ei tarkastuksessa saatu, mutta mikäli kaivutöitä on tehty kuvassa 3 näkyvän tolpan kohdalla, on kaivaminen osunut juuri kivikautisen asuinpaikan kohdalle.

Kuva 1. Ote peruskartasta 234110, kohde Kirkonkylä/Siltala on merkitty karttaan punaisella pallolla.

Kuva 2. Suunnitelmapartta, johon viemäri linja on merkitty punaisella. Linja kulkee aivan asuinpaikan vieritse, jonka sijainti on merkitty karttaan vihreällä nuolella.

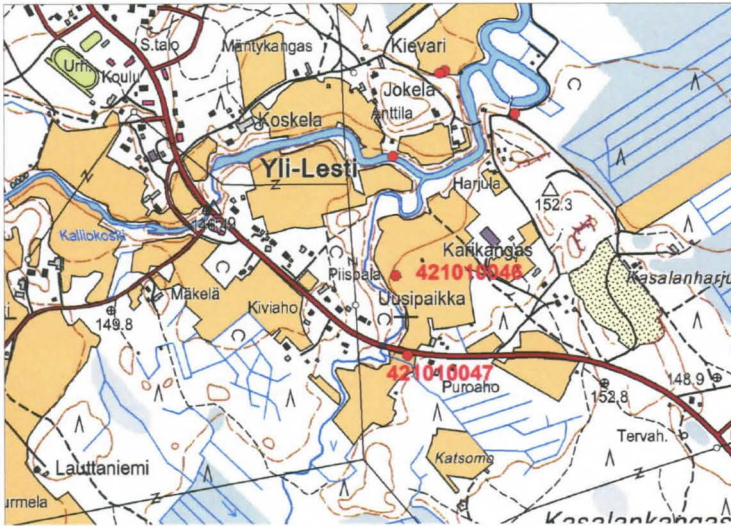

Kuva 3. Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä on saatu talteen nykyiseltä perunapellolta. Viemäri on merkitty maastoon sinisellä kyltillä.

2-3) Yli-Lesti Puroaho (421010047), Yli-Lesti/Uusipaikka (421010046),

kivikautisia asuinpaikkoja, kuvat 4-7

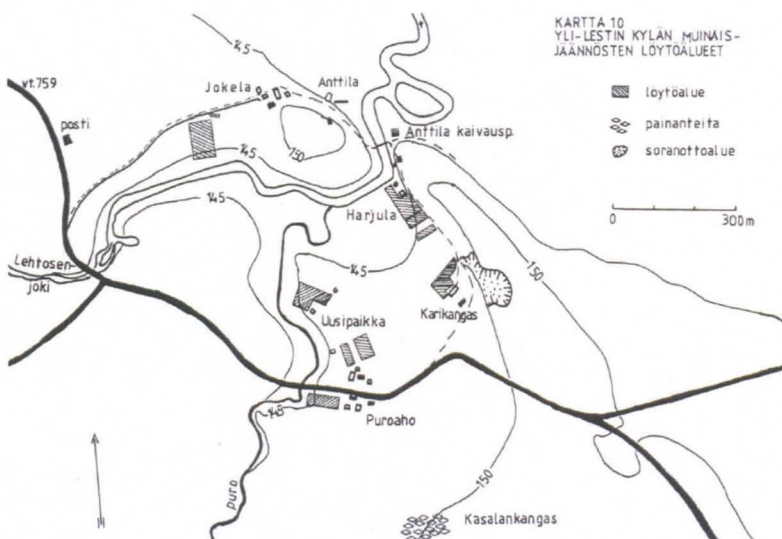
Yli-Lestin kylässä, Puroahon ja Uusipaikan tilojen maalta on vuoden 1987 inventoinnissa löydetty kivikautisia asuinpaikkalöytöjä kynnöspellosta useasta eri kohdasta. Löytöpaikat ilmenevät kuvasta 6. Tarkastuksessa 2009 pellolla kasvoi oras, joten luotettavien muinaisjäännöshavaintojen teko oli mahdotonta (kuva 7). Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei niissä kohdin havaittu, jossa maanpintaa oli näkyvässä, mutta kaivettu linja kulkee selvästi vuoden 1987 löytöpaikkojen läpi.

Kuva 4. Ote peruskartasta 234110, kohteet Yli-Lesti/Puroaho ja Yli-Lesti/Uusipaikka on merkitty karttaan punaisilla pallolla, jotka eivät kuitenkaan osoita kohteiden todellista laajuutta.

Kuva 5. Suunnitelmapakartta, johon suunniteltu viemäriputken linja on merkitty sinisellä ja punaisella värillä. Maanomistajan mukaan linjausta oli heidän toivomuksestaan jonkin verran siirretty. Toteutunut linja on karkeasti merkitty karttaan vihreällä viivalla, ja se on kulkenut suoraan vuoden 1987 löytöalueen läpi.

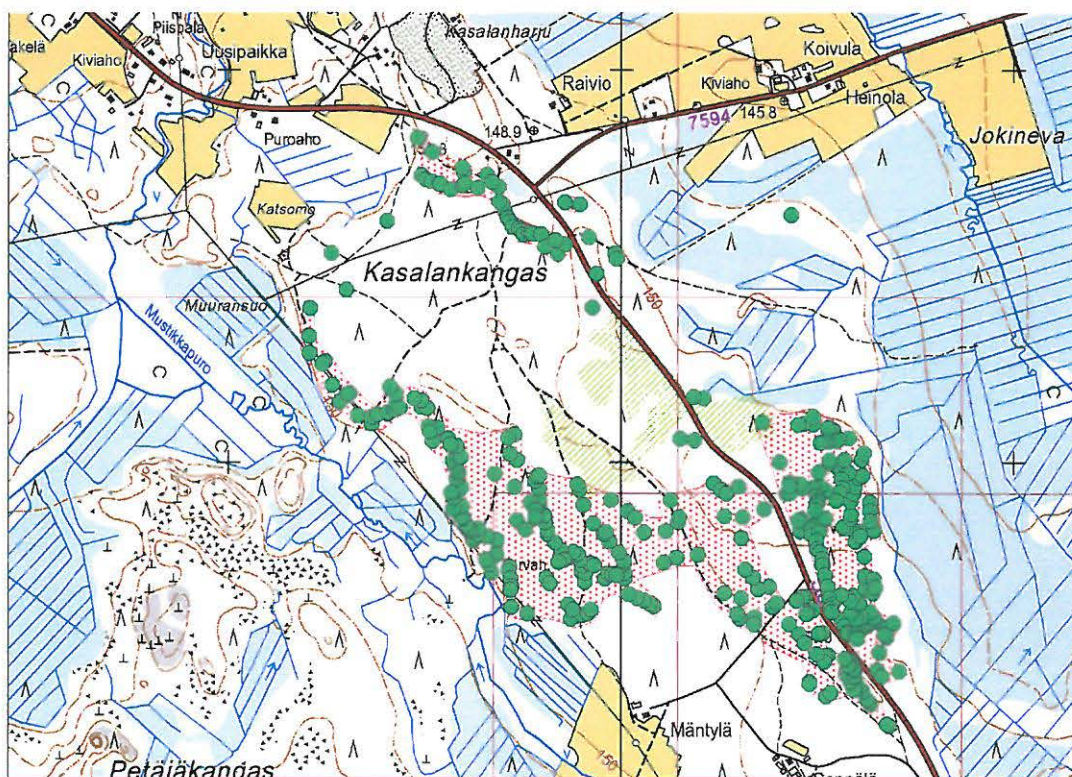

Kuva 6. Inventointikertomuksessa 1987 havaitut löytöpaikat Uusipaikan ja Puroahon talojen ympäristössä. Löytöpaikat on merkitty karttaan vinoviivoituksella.

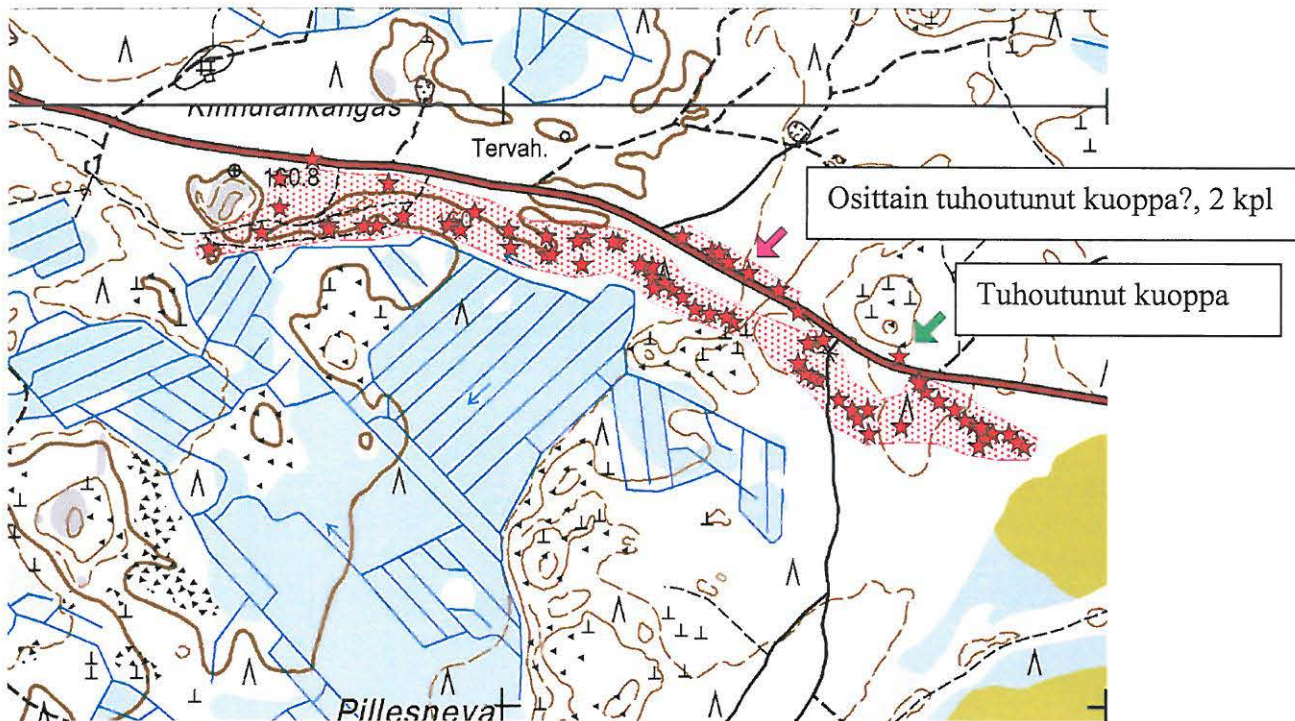
Kuva 7. Kaivettua viemäriinjaa pellolla, Uusipaikan talon luoteispuolella.

4) Yli-Lesti/Kasalankangas (421010048), ajoittamaton pyyntikuoppakohde, kuva 8
Kuvassa 8 Kasalankankaan pyyntikuopat on merkitty karttaan vihreillä palloilla. Viemäriinjaa kulkee aivan tien vieritse, sen koillis-itäpuolella. Tarkastuksessa 2009 Kasalankankaalla ei havaittu vahingoittuneita pyyntikuoppia.

Kuva 8. Kasalankankaan pyyntikuopat. Ote peruskartasta 234301.

5) Kinnulankangas (1000011915), ajoittamaton pyyntikuoppakohde, kuva 9.
Kuvassa 9 Kinnulankankaan pyyntikuopat on merkitty karttaan punaisilla tähdillä. Viemäriinjaa kulkee aivan tien vieressä, sen pohjois-koillispuolella. Kinnulankankaalla todettiin tarkastuksessa yksi kokonaan tuhoutunut kuoppa (merkitty karttaan vihreällä nuolella), ja todennäköisesti kaksi osittain kaivutöiden alle jäänyttä kuoppaa (merkitty karttaan lilalla nuolella).

Kuva 9. Kinnulankankaan pyyntikuopat. Ote peruskartasta 233403 Mustikankylä.

Yhteenveto:

Museoviraston 25.6.2009 tekemässä siirtoviemärilinjan tarkastuksessa voitiin silmämääräisesti havaita yhden pyyntikuopan tuhoutuneen kokonaan viemärilinjan kaivutöissä. Lisäksi kaksi pyyntikuoppaa on ilmeisesti ainakin osittain jäänyt kaivutöiden alle. Kivikautisten asuinpaikkojen kohdalla vahinkojen arviointi ei tarkastushetkellä ollut silmämääräisesti mahdollista, vaan arviointi edellyttäisi tarkempia arkeologisia tutkimuksia. Tarkastuksessa voitiin kuitenkin todeta, että viemärilinjaa on kaivettu vuonna 1987 havaittujen kivikautisten löytöalueiden (Kirkonkylä/Siltala ja Yli-Lesti/Uusipaikka) läpi ja/tai vieritse.

Lestijärven kunnan toteuttamassa siirtoviemärihankkeessa ei ole tehty muinaismuistolain 13. §:n edellyttämiä esiselvityksiä, eikä 15. §:n mukaisia arkeologisia tutkimuksia. Lisäksi kaivutöiden yhteydessä on ainakin edellä mainitun pyyntikuopan kohdalla kajottu muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaan kiinteään muinaisjäännökseen. Toiminnallaan Lestijärven kunta on osoittanut täydellistä piittaamattomuutta arkeologista kulttuuriperintöä kohtaan.

Vaasassa 23.9.2009

Kaisa Lehtonen

Kaisa Lehtonen
tutkija